

DÉLMAGYARORSZÁG

Szerkesztőség Kárász-utca 9.
Telefonszám: 305.
Egyes szám ára 10 fillér.

ELŐFIZETÉSI ÁR SZEGEDEN
egész évre . K 24— félévre . . K 12—
negyedévre K 6— egyhónapra K 2—

ELŐFIZETÉSI ÁR VIDÉKEN
egész évre . K 28— félévre . . K 14—
negyedévre K 7— egyhónapra K 2:40

Kiadóhivatal Kárász-utca 9.
Telefonszám: 81.
Egyes szám ára 10 fillér.

Szeged, 1916.

V. évfolyam 176. szám.

Vasárnap, július 30.

LEGUJABB.

BERLIN: A Wolff-ügynökség jelenti: Julius 28-29-ikére virradó éjjel egy tengerészeti léghajóraj megtámadta az angol keleti tengerpart középső részét és ez alkalommal a lincolni vasuti épületeket, a Norwich melletti ipartelepeket, valamint a grimsby-i és illighami flotta-támaszpontokat, továbbá a Humber előtt levő előőrs-járműveket bombázta. A Humber-torkolatban megsemmisített egy világítótoronyt. Valamennyi léghajónk gyújtólövedékekkel való heves lövetés ellenére sértetlenül visszatért hazájába.

KONSTANTINÁPOLY: A Milli-ügynökség jelenti: Az orosz támadások következtében csapataink a centrumban és a jobb szárnyon rendezett visszavonulást hajtottak végre. A Csorohótól északra felállított bal-szárny parancsra és az ellenségtől nem zavartva szintén visszavonult, követvén a centrum mozgulatait. Ennek következtében Baibar, Gümüshal és Erzingjam helységek az ellenség kezére jutottak. Annak az előhaldásnak, amelyet az oroszok véres veszteség árán értek el, a harcvonalon levő általános helyzet az oka. Az oroszok hivatalosan valótlán és tulzott jelentéseket tesznek közzé és mozgulatainkat menekülésnek tüntetik fel. Rá kell mutatnunk, hogy hadseregünk, — eltekintve, hogy az ellenség két ágyunkat elpusztított, — semmiféle hadiszert sem hagyott hátra.

BERLIN: A Wolff-ügynökség jelenti: A második háborús év végén az eddigi eredményeket a következő számadatok világítják meg: A központi hatalmak ellenséges területből megszállva tartanak 431.000 négyzetkilométert. Az ellenség megszállt összesen 22.000 négyzetkilométert. A hadifoglyok száma Németországban: 1.663,794. A monarchiában: 942,489. Bulgáriában 38.000; Törökországban 14.000. Összesen 2.658,283. Ebből német hadifogságba került francia: 5944 tiszt, 348,731 katona. Orosz: 9019 tiszt, 1,202.872 katona. Belga: 656 tiszt, 41,752 katona. Angol: 947 tiszt, 29,956 katona. Szerb: 23.914 katona. Németországban a következő hadizsákmányt állapították meg: 1036 ágyú, 4,748,038 lövedék, 996 munició és egyéb jármű; 1,056,132 fegyver és karabély; 4460 pisztoly és revolver; 3450 gépfegyver. Meg kell jegyezni, hogy itt csak a Németországba elhozott zsákmányról van szó és megközelítőleg sem lehet megállapítani azoknak a zsákmányolt hadiszereknek a számát, amelyeket mindjárt a harctéren felhasználunk.

Lucktól északnyugatra csapatainkat a Stochod mögé vontuk vissza.

— Tlumactól keletre a második védelmi vonalunk előtt megállítottuk az oroszokat. — Monasterzyskánál az ellenség rohamai véres kudarcral végződtek. —

BUDAPEST, július 29. (Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.) Az ellenség tegnapi támadásait kiterjedt harcvonalszakaszokon újra megkezdte. A Dnyesztortól délre az oroszok rohamát a Tlumactól keletre elvonuló második védelmi vonalunk előtt megállítottuk. Monasterzyskától délkeletre és északkeletre az ellenség éjjel-nappal szakadatlanul rohamra vezette az osztrák-magyar és német csapatok állásai ellen támadó oszlopait; mindenütt visszavertük. Az állások előterét orosz hullák és súlyos sebesültek borítják.

Hasonlóan megfiúsultak az ellenségnek arra irányuló kísérletei, hogy Zwiniázénál áttörjön. Lucktól nyugatra a szövetséges csapatok a tegnap feladott terület tekintélyes részét visszavették.

A Turya és Rovnóból Kovelbe vezető vasútvonal közt több támadás visszaverése után az addig, meg a Stochod előtt álló védő csapatokat a folyó mögé vettük vissza. Az oroszoknak Sokultól északnyugatra ma reggel megkísérelt tömegtámadása az ellenség nagy veszteségei közt hiúsult meg.

HÖFER altábornagy,
a vezérkari főnök helyettese.

BERLIN, július 29. A nagy főhadiszállás jelenti: Hindenburg tábornagy hadserege: Az arcvonalon nem volt különös esemény. Repülőink több ízben sikeresen

támadtak meg ellenséges csapatszállyó vonalokat és vasuti építményeket.

Lipót bajor herceg tábornagy hadserege: A skrobowa-wygodai arcvonalon tegnap reggel még be nem fejezett harcok is teljesen a mi javunkra dőltek el.

Linsingen tábornok hadserege: Az oroszok támadásait tegnap a Stochod szakaszrészeire és a Lucktól északnyugatra húzódó arcvonalra is kiterjesztették. Sokultól északnyugatra indított erős támadásokat az ellenség súlyos veszteségei mellett visszavertük. Gyengébb előtörések a Stochod-arcvonal más pontjain szintén megfiúsultak. Lucktól északnyugatra sikerült az ellenségnek többszöri hiábavaló támadás után Trysztyń környékén vonalainkba behatolni és bennünket arra indítani, hogy az addig még a Stochod előtt tartott állásainkat feladjuk. Lucktól nyugatra az oroszok ellentámadását ellentámadásainkkal megállítottuk. Zwiniázénál, Gorohowtól keletre az ellenséget könnyűszerrel visszavertük. Perestjatól délre légi harcban lelőttünk egy orosz repülőgépet.

Bothmer gróf tábornok hadserege: A Monasterzyskától északkeletre és délkeletre elterülő vidéken az oroszok többször ismételt támadásai veszteségeik mellett összeomlottak.

LEGFŐBB HADVEZETŐSÉG.
(Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.)

Az ellanghult nyugati offenzíva.

BERLIN, július 29. A nagy főhadiszállás jelenti: A Somme területén élénk tűzeréségi harcok voltak. Pozieres környékén erős angol támadások megfiúsultak. A Sommetől közvetlenül északra történt támadási kísérleteket tüzelésünkkel elnyomtuk.

A Maas területén a nap gyalogsági tevékenység nélkül telt el.

Az angoloknak a francia Cousre irányított tüzelése a lakosság köréből áldozatokat követelt és nagy anyagi kárt okozott, minden katonai kár nélkül.

Roclicourtai, a Maastól északra, a védő ágyuk teli találata leszedett egy ellenséges repülőgépet.

LEGFŐBB HADVEZETŐSÉG.
(Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.)

Az olasz harctéren a helyzet változatlan.

BUDAPEST, július 29. (Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.) Az olasz harctéren a helyzet változatlan. Paneveggiotól dél-

nyugatra egy éjszakai támadást vertünk vissza.

HÖFER altábornagy,

A városi tisztviselők.

A közgyűlés tudvalévőleg még 1913-ban rendezte a tisztviselők fizetését. Akkor a béke boldogabb éveit éltük és a mostani háborus szemhatárról visszatekintve a városi tisztviselők helyzete abban az időben valóságos eldorádónak tűnik fel. A közgyűlés mégis méltányosnak találta, hogy addig is, amíg a belügyminiszter jóváhagyása megérkezik, az új fizetésrendezés alapján folyósítsa a tisztviselők fizetését. A közgyűlési határozatot azonban a belügyminiszter, mint ismeretes, nem hagyta jóvá és több lényeges módosítást kívánt. A belügyminiszter leiratára a közgyűlés 1915-ben újabb határozatot hozott, amelyet jóváhagyás végett fölterjesztett a belügyminiszterhez. A módosított fizetésrendezésre vonatkozólag ezen a héten érkezett meg a belügyminiszter leirata, amely a városi tisztviselők fizetésrendezését ezúttal sem hagyta jóvá a maga egészében, amennyiben több városi tisztviselőt alacsonyabb fizetési osztályba sorozott.

A belügyminiszter döntése folytán, amely a városi tisztviselők fizetését véglegesen rendezte, egyes tisztviselőknek fizetését le kellett volna szállítani, ami azt az abnormis helyzetet idézte volna elő, hogy több városi tisztviselő kevesebb fizetést kapott volna, mint 1913-tól kezdve, amikor a közgyűlés az új — de még jóvá nem hagyott — fizetésrendezés alapján utaltatta ki a tisztviselők fizetését. A szombati közgyűlés, amelynek el kellett ismernie, hogy a belügyminiszter döntése jogi szempontból és a tárgyi igazság szerint korrekt, mégis érezte, hogy a mostani sulyos megélhetési viszonyok között nem szabad napirendre térnie a belügyminiszter leiratának kinos konzekvenciáival szemben és a humánus gondolkodás nem engedi meg azt, hogy a háboru harmadik esztendejében a tisztviselőknek kevesebb javadalmazást adjunk, mint amint már 1913-ban élveztek. A szombati közgyűlés az emberiesség álláspontjára helyezkedett akkor, amidőn elhatározta, hogy azt a különbözetet, amely a belügyminiszterileg jóváhagyott végleges fizetésrendezés és az 1913-ban megállapított fizetésrendezés között fennáll, mindaddig segélyképen utaltatja ki a tisztviselőknek, amíg ezt a differenciát magasabb fizetési osztályba való előlépés útján el nem érik.

A közgyűlésnek ez a humánus határozata méltó a mai idők belátóbb és áldozatkészebb szelleméhez és dokumentálja azt, hogy a tisztviselők sorsát a városi hatóság és közgyűlés szívében viseli, amiért a tisztviselők igazán hálásak lehetnek. A közgyűlés és a hatóság nem első ízben bizonyítja be jóindulatát a tisztviselőkkel szemben, de a közgyűlésnek ez a legutóbbi nobilis eljárása fokozottabb mértékben háritja a városi tisztviselőkre azt a kötelességet, hogy a hatóságnak és a város közönségének odaadó buzgalommal, szorgalmas munkával és udvarias szolgálatkészséggel legyenek segítségére ezekben a nehéz időkben, amikor minden téren hatványozottabb erőfeszítésre van szükség. A közönség joggal elvárhatja — hiszen elvégre a tisztviselők ellátása végeredményben az adófizető polgárságot terheli, — hogy a tisztviselők fokozott buzgalommal teljesítsék kötelességüket.

És ez alkalommal nem tartózkodunk annak a megállapításától, hogy a városi tisztviselők ellen a közönség részéről sok panasz merül fel. A felekkel való érintkezésben bizony igen gyakran durva, türelmetlen bánásmód jut kifejezésre, nem ritkán napokig, hetekig kell várni egy-egy akta elintézésére és ez az állapot a városi tisztviselőket népszerűtlenné teszi a közönség előtt, amelynek pedig segítő támaszt és jó tanácsadóját kellene a tisztviselőkben föl-

találnia. A városi tisztviselők egy részének indolenciáját és udvariatlan érintkezési módját föltétlenül meg kell változtatni, ha a tisztviselők és a városi lakosság közötti jó viszonyt nem akarjuk kockáztatni és ha a

A szerb Sumada-hadosztály támadása a bolgárok ellen.

Szófia, július 29. A bolgár vezérkar jelenti: A macedónia harcfront mentén a gyenge ágyútűz és járőrharok a mi javunkra kedvezően folynak le. Egy gépfegyverrel felszerelt ellenséges haderő, hegyi és tarackütegek támogatásával megkísérelte, hogy előretörjön. Osztagainkat Fehovánál megtámadták. Valamennyi támadást visszavertünk. Csapataink ezután ellentámadást kezdtek és hatalmukba kerítették ellenséges lövészárkokat.

26-ikán és 27-ikén a szerb Sumada-hadosztály több százada megkísérelte, hogy elfoglalja a Bojar falutól északra levő magaslatokat és azokon megvesse a lábait. Azonban idejekorán intézett ellentámadással visszavetettük a síkságra, miután jelentékeny veszteséget szenvedett. Csapataink

85 ellenséges holttestet szedtek össze. Egy századost és három közembert elfogtunk. A mi veszteségeink csekélyek.

BUDAPEST, július 29. (Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.) A Vojusa alsó folyásánál fokozott harci tevékenység.

HÖFER altábornagy, a vezérkari főnök helyettese.

BERLIN, július 29. A nagy főhadiszállás jelenti: A balkáni harctéren a helyzet változatlan. Július 26-án egy ellenséges repülő a Doiran-tó felett vívott légi harcban lezuhant.

LEGFŐBB HADVEZETŐSÉG. (Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.)

A gránáteső tömör fala állítja meg a nyugati offenzívát.

Bern, július 29. Marcel Hutin írja az Echo-ban: Bizonyos, hogy az ellenség kétségbeesett erőfeszítéssel akarja megbénítani az angol-francia offenzívát, de bár szervezete tagadhatatlanul zseniális és katonai vakmerően bátrak, a tulerő folytán mégis kénytelen lesz területét átengedni nekünk.

Bern, július 29. A Times írja: Talán sohasem voltak a katonák olyan nehéz megpróbáltatások közt, mint most a mieink. Zászlóaljnak zászlóalj után lövedékesőben kell előrenyomulnia, amely sokszor olyan sűrű, hogy szinte tömör falat állít eléjük. Emellett utjukat kartáccsal söpri végig és puskagolyók szakadnak rájuk minden oldalról. Ennek dacára rendületlenül megy az egyik a másik után, de az ellenséges kartácstűz megötlödi az embereinket. A leg-súlyosabb veszteséget az ulsteri, a lancasteri és a middesexi ezredek szenvedték. A staffordshirei cserepesek, a lancashirei tákacsok, a welsi bányászok, a skót hegylakók és a londoni üzletemberek egyforma bátorsággal harcoltak. Bizonyos, hogy később majd a kákán csomót keresők csapataink egyik vagy másik mozdulatát szigorú kritikákkal fogják illetni, de azt senki nem mondhatja majd, hogy tisztjeink és katonáink nem voltak hősök.

Semleges lap a sommei offenzíva kudarcáról.

Amsterdam, július 29. A Handelsblad írja a háborus szemléjében: Hogy a Somme-fronton heves harcok vannak, azt ama kis epizódok nélkül is tudjuk, amelyeket a francia és angol jelentések közölnek a harcokról s amikből csak az tűnik ki, hogy bármily energikusan is viszik ki a támadásokat, a németek által megszállott területek védelmére nem kevésbé hősies. Különben egyáltalában megfoghatatlan volna, hogy a területnyereség csupán néhány kilométert tesz ki annak ellenére, hogy öt millió gránátot lőttek ezekre az állásokra.

A lap így folytatja: Franciaországnak és Belgiumnak eme területeinek teljesen el kell-e tehát pusztulnia, mielőtt az elkeseredett küzdelem véget ér? Ebben az esetben a győzelem is óriási vereség lenne, mert a győző egy teljesen elpusztult vidék előtt állana, egy megművelhetetlen pusztulás előtt, amely csak évek múltán vehetné fel egy lakott vidék képét. (M. T. I.)

Három hét alatt 340.000 új német katona.

Bern, július 29. A Daily Telegraph jelenti Rotterdamból: A német hadvezetőség három hét alatt 340.000 embert küldött a nyugati frontra. Ezek közül százezer friss tartalék, a többi pedig felgyógyult sebesült.

Albánia osztrák-magyar kormányzója.

Lugano, július 29. Athénből érkezett jelentés szerint Ausztria-Magyarország Albánia kormányzójává Král Ágostont nevezte ki, aki azelőtt Skutariiban volt konzul, alkormányzóvá pedig Kard Szaid török tábornokot.

A macedóniai görög helyzet.

Bern, július 29. Athénből táviratozzák az Echo-nak: A görög hadügyminiszter Athénbe rendelte Moszkopoulozt, Szaloniki parancsnokát, hogy a macedóniai görög helyzetről tanácskozzék vele. Moszkopoulosz tábornok egy görög torpedózúzon ment Pireuszba.

Szegeden is legyen Haditermény kirendeltség.

— Egy óra alatt véget ért a rendkívüli közgyűlés. —

(Saját tudósítónktól.) Aránylag kevés számú városatya érdeklődött a szombati rendkívüli közgyűlés iránt. A közgyűlés ez alkalommal minden egyes tanácsi előterjesztést egyhangulag elfogadott. A tanács javaslatára elhatározta a törvényhatósági bizottság, hogy feliratot intéz a kormányhoz a Haditermény r. t. szentesi kirendeltségének Szegedre helyezése iránt. Teljesítette a közgyűlés *Pillich Gyula* tb. városi főszámvévő és társai kérelmét és megadta a kért háborus-segélyt. A polgármesteri előterjesztések során dr. *Virágh Mária* orvostudori oklevelét hirdették ki. A rendkívüli közgyűlésről tudósítunk a következőkben számol be:

Dr. *Cicatricis Lajos* elnök négy órakor megnyitja a közgyűlést és üdvözlí a törvényhatósági bizottság megjelent tagjait és megnyitja a tanácskozást.

Balogh Károly pénzügyi tanácsos ismerteti a *Wimmer Fülöp* és társai által a főispánhoz intézett beadványt, amelyben az aláírók rendkívüli közgyűlés összehívását kéri és indítványozzák, hogy a közgyűlés intézzon feliratot a kormányhoz aziránt, hogy a Haditermény szentesi kirendeltsége Szegedre helyeztessék.

A tanács foglalkozott a beadvánnyal és a következő javaslattal terjeszti azt a közgyűlés elé: Mondja ki ezt az ügyet sürgősnek a közgyűlés és intézzon sürgős feliratot a kormányhoz amiatt, hogy a Haditermény kirendeltsége Csanád- és Csongrád-megyére Szegeden legyen.

A referens ismerteti a felirat indokolását, amely szerint általános gazdasági és kereskedelmi érdekek követelik, hogy a kirendeltség székhelye Szeged legyen. Kéri a közgyűlést, fogadjon el a város tanácsának előterjesztését.

Tonelli Sándor megindokolja az indítványt és felsorolja azokat az indokokat, amelyek azt követelik, hogy Szegeden legyen a kirendeltség. Azt is le akarja szögezni, hogy ez az akció nem irányul Szentés ellen és csak azt akarják elérni, hogy ne az elavult politikai beosztás szerint helyezzenek el egy ilyen nagyfontosságú intézményt, hanem a gazdasági viszonyoknak megfelelően.

(Szeged felirata a kormányhoz.)

A város a következő feliratot intézi a kormányhoz:

Nagyméltóságú Miniszter Ur!

Szeged szab. kir. város törvényhatósági bizottságának mai napon tartott rendkívüli közgyűlésének határozatából kifolyólag a következő tiszteletteljes felterjesztést van szerencsénk intézni Nagyméltóságodhoz:

A magy. kir. kormánynak igen üdvös és helyes intézkedése szerint a Haditermény részvénytársaság ellátási működése decentralizáltatott. Az erre vonatkozó hiradást városunk közönsége örömmel vette tudomásul, mert remélte, hogy azok a nehézségek, amelyek a teljes központosítással jártak, meg fognak szűnni. Megdöbbenéssel értesült azonban egyidejűleg Szeged városa arról, hogy a Csongrád és Csanád megyékre kiterjedő körzet kirendeltségi székhelye Szentésre helyeztetett és az ügyek vezetésével egy ottani pénztintézet, a Szentesi Takarékpénztár r. t. bizatott meg.

Szeged szab. kir. város törvényhatósági bizottságának felfogása szerint a lisztellátás körzeténként való eszközölésének más célja nem

lehet, minthogy a kezelés egyszerűsített és megkönnyített. Városunk szempontjából azonban ennek az ellenkezője és a mai helyzetnél is rosszabb állapot következik be, ha a kirendeltség az eddigi intézkedés szerint Szentésre kerül, amely várossal akár táviró-, akár távbeszélő-, akár pedig vasuti összeköttetésünk és levélpostai forgalmunk sokkal rosszabb, mint a fővárossal.

Anélkül, hogy részletes számszerű adatokra utalnánk, csak arra hivatkozunk, hogy Szegednek egymagának legalább még egyszerűbb akkora lisztellátandó közönsége van, mint Szentés városnak és Csongrád vármegyének együttvéve s így az élet természetes érdeke parancsolólag követeli, hogy a kirendeltség ott helyeztessék el, ahol arra tényleg legnagyobb szükség van s ahonnan az ellátás legkönnyebben eszközölhető. A körzetben egyesített két vármegyének csaknem egész teljesítőképes malomipara Szegeden és közvetlen környékén (Hódmezővásárhely, Dorozsma stb.) koncentrálódik és a kirendeltségnek Szentésen való elhelyezése esetén az ellátást természetesen egyszerűleg eszközölő nagymalmok nem esnének össze a kirendeltség székhelyével.

Indokolja a kirendeltségnek Szegedre való helyezését még az a körülmény is, hogy Szeged két vasuti fővonal kereszteződésénél, hajózható víziút partján, megfelelő gazdasági be rendezéseivel, nagy lélekszámmal természetes gazdasági központja a körzethez tartozó két vármegyénél is jóval nagyobb vidéknek. Senki Szeged városát, sem ezt a vidéket nem lehet egy forgalmilag és gazdaságilag egyaránt félreeső várostól éppen ilyen fontos kérdésben függésbe hozni, anélkül, hogy a gazdasági életben erőszakot ne követnének el.

Tudjuk, hogy az összes többi kirendeltségi körzetek székhelyei egybeesnek egyik vagy másik megyének székhelyével. Látszólag, de csak látszólag ez azt indokolná, hogy a többi kirendeltségek mintájára, a Csongrád-csanádi kirendeltség székhelye is Szentésen legyen. Amde ezzel szemben számos megyei székhelyen nincs kirendeltség, ahol pedig kirendeltség van, ott ez összeesik a tényleges gazdasági központtal is. Az, hogy Csongrád vármegye székhelye egy fennálló közigazgatási anakronizmus folytán, amelyre Szeged szab. kir. város törvényhatóságának már számos esetben alkalma volt rámutatni, — nem esik össze a gazdasági és kulturális központtal, nem lehet ok arra, hogy egy, a mostanihoz hasonló fontosságú kérdés evidensen a közérdek hátrányára intéztessék el. Ahol a közigazgatás utközik össze az élettel, a megoldás csak az utóbbinak javára képzelhető el.

Midőn még csak arra az önmagában lehetetlen körülményre mutatunk rá, hogy a mai beosztás fentartása esetén épen az ország második városa marad ki egy országos fontosságú szervezetből és egy vele semmiképpen össze nem hasonlítható kis középvárostól kerül függésbe, tisztelettel kérjük Nagyméltóságodat, hogy e sérelmes intézkedés megváltoztatását és a beosztásnak olyformán Szeged javára való kijavítását elrendelni méltóztassék, hogy a szentesi kirendeltség a földrajzi és gazdasági viszonyoknak, valamint a tényleges szükségletnek megfelelően Szegedre helyeztessék át.

Dr. *Cicatricis Lajos* megállapítja, hogy a közgyűlés a tanács javaslatát egyhangulag

magáévá tette. *Kijelenti a főispán, hogy Szeged igényét illetékes helyen bejelentette és azt nyomatékosan figyelemre ajánlotta.*

(A fizetésrendezés.)

Taschler Endre főjegyző bemutatja a közgyűlésnek a belügyminiszter rendeletét a városi tisztviselők fizetésrendezése tárgyában. A rendeletet a *Délmagyarország*-ban részletesen ismertettük. Vázolja *Balogh* azokat az észrevételeket, amelyeket a miniszter tett és a módosításokat, amelyeket a miniszter kíván. A közgyűlés a bejelentést egyhangulag tudomásul vette.

Balogh Károly Pillich Gyula tb. városi főszámvévő és társai kérelmét referálja, akik rendkívüli segélyért folyamodtak. A belügyminiszter rendelete értelmében ugyan is a folyamodó tisztviselők fizetése és lakbéré csökkent. Kéri, hogy addig is, amíg a tanács a közgyűlésnek megfelelő előterjesztést tesz a fizetés leszállításának orvoslását kérve, egészítse ki a város a fizetésüket az eredeti fizetésre rendkívüli segély címen. Javasolja, mondja ki a közgyűlés, hogy a kért segélyt megadja. A segélyek, — a kormány jóváhagyása esetén — augusztus elsejétől lesznek folyósítva havi előleges részletekben. A kérelmezők a segélyben mindaddig részesülnek, amíg fizetésük annyival nem emelkedik, mint amennyit a segély összege kitesz. Amennyivel a fizetés emelkedik, annyival csökken a segély. A közgyűlés a segélyt bármikor megvonhatja.

A javaslatot egyhangulag elfogadták.

Végül *Taschler Endre* a napidíjakra vonatkozó s módosított szabályrendeletet ismerteti. A belügyminiszter a napi- és élelmezési díjakat 25%-kal felemelte és a szabályrendelet módosítását eszerint kívánja.

A törvényhatósági bizottság a bejelentést tudomásul vette, mire a rendkívüli közgyűlés öt órakor véget ért.

Gáztámadásunk megtizedelt egy olasz ezredet.

Lugano, július 29. Az olasz hadvezetőség nemrég azt a jelentést adta ki, hogy az osztrákok a Karszt-fronton hatástalan és kudarcra végződő gáztámadást intéztek az olasz állások ellen. Cadornának erre a jelentésére hamarosan rácafoztak az olasz lapok, amelyekben egy tucat olyan gyászjelentés látott napvilágot, mely arról szól, hogy az elhunyt tiszt az osztrákok gáztámadásának áldozata lett. Még alaposabban rácafozt Cadornára a turini *Stampa*, amely egyik minapi számában egy olasz tiszt a többi közt a következőket írta:

— Az osztrákok mérges gázokkal támadták meg vonalainkat. Sajnos, nagyon sokan áldozatai lettek ennek a támadásnak, úgy, hogy ezredemnek, melyet meglepett és megtizedelt a gáztámadás, ki kellett üríteni állásait.

A növekvő olasz államadósság

Bern, július 29. A folyó költségek fedezésére az olasz költségvetésbe további négyszázmilliót vettek be. (M. T. I.)

A németalföldi kamara elnapolta üléseit.

Hága, július 29. A második kamara törvényjavaslatot fogadott el az élelmiszer elosztása dolgában és huszmillió hitelt szavazott meg az említett célra. A kamara továbbá egyes hadikiadásokra vonatkozó hitteleket szavazott meg és azután elnapolta üléseit. (M. T. I.)

Apró történetek.

— Régi idők emlékei. —

Bohém ember, ha Szegedre került, akár vendégségbe, akár valami állásba, néhai Beck Pista bátyánk volt a ciceronéja. Első ízben megmutatta a saját lakosztályában levő régiség-gyűjteményét, a különféle fókásokat, csattokat, sarkantyukat, zsinórokat és ha szerét tehetette, kivitte a jövevényt a tanyák világába, ahol Beck sógor otthon volt és ahol mindig szívesen látták, és nagy tisztességgnek vették, ha kilátogatott. Az ár-víz után való esztendőekben került Szegedre Törös Tivadar, mint újságíró. Alig volt itt pár napig, összekerült Beck Pistával, aki a szárnya alá vette a „skriblert” és vitte mindenütt, ahol a szegedi specialitásokkal megismertethette. Sor került a tanyák bemutatására is. A város kocsián mentek ki Alsótanyára. Az uton elmagyarázta a sógor Törösnek, hogy mint kell a tanyán viselkednie. Ha megkínálják bármivel is, nem szabad visszautasítani, inni, enni kell és tiszteletben tartani a tanyai szokásokat, amik között az is előfordul, hogy lefekvés után a cseléd-leány megmossa a vendégek lábát. Törösnek nagyon tetszett a tanyai élet. Estére járt az idő, vacsora után nyugalomra tértek. A „tiszta-szoba” egyik ágyába a sógor került, a másikba Törös. Beck Pista, aki kedvelte a mókát, a vidám tréfákat, tudta, hogy Törös esiklandós természetű és nem állja a hideg vizet. A cselédlánynak lefekvés előtt kiadta a rendeletet, hogy egy nagy tálban hideg vizet hozzon a kútból, lábmosásra. Megtörtént. A sógor a dunna alól kidugta a lábát, a cseléd lány meg mosta. Ahogy kész lett a művelet, utasította a lányt, hogy a tálba friss vizet hozzon be, az újságíró számára. Mikor magukra maradtak, azt mondta Törösnek:

— Az örmény mindenedet, csúfságot ne hozzál rám! Alighogy befejezte a mondkáját, bejött a leány. A sógor rászólt Törösre, hogy ki a lábbal! Tudta, hogy az örmény a feje bubjától a lába nagy ujjáig csupa szőr. És Törös kénytelen-kelletlen kidugta a lábát a dunna alól. Amint a cseléd lány meglátta az újságíró szőrös lábát, a vízzel teli tálal a földre ejtette és elkiáltotta magát:

— Jaj Istenem, majom! — És ahogy csak bír, kiszaladt a szobából. A sógor nevetett a bajusz alatt, Törös meg alig várta, hogy virradjon és utnak indulhasson. A történetek után nem kívánczolt többé a tanyákra...

A sok egyesület között volt itt egy „Rongyos-egyesület” nevezetű is, amelynek az volt a hivatása, hogy a rongyos ruházatu gyerekeket felruházta jóval. Az egyesület vezetősége nagy körültekintéssel végezte nemes hivatását és mindent elkövetett, hogy feladatának megfelelhessen. Egyszer jótékonycélu előadást rendezett a színházban, hogy egy kis pénzmagra szert tehessen, amiből új gu-

nya kerülhet a szegény, rongyos gyerekekre. A jótékonycélu előadás alkalmával *A zsidónő* című opera került színre, Brogni Biboros szerepében Ney Dáviddal, a néhai hírneves bassistával. Előadás után bankettet rendeztek a vendég tiszteletére a Kass-vigadó Lloyd-termében. Az előadás szereplői is részt vettek a banketten, a többek között Mezei Mihály, a tenorista is, aki Eleázár szerepét énekelte. A nagy ária szövegét így mondta:

— Lehányom, lehányom!...

Éjfél után, ugy két óra felé, a társaság levonult a kávéházba, ahol Ney Dávid népdalokat énekelt a társaság nagy gyönyörűségére. Majd megeredt a tere-fere és ugy négy óra tájban Ney Dávid elé állt Mezei Mihály az élebe párjával és így szólt:

— Mit mondjak egyebet Dávid bácsi, a becses nejem. — (Igy mutatta be a feleségét.)

Ney Dávid, aki egyik ismerősével beszélgetett, rátekintett a bemutatottra és a bemutatóra, magánajította magát és csak ennyit mondott:

— Nagyon örvendezkedek...

Pollák Testvérek

férfi és női divatcikkek
legnagyobb raktára. —

Legmegbízhatóbb cég.
Legolcsóbb beszerzési forrás.

Csekonics-u. 6. Széchenyi-tér 17.
Telefon 854. Telefon 855.

VASS MOZGÓ-SZÍNHÁZ
:: TELEFON 807. ::

Vasárnap, július 30-án

Két elsőrangú sláger!

Jaj a legyőzöttnek.

Dráma 3 felvonásban.

◆◆◆

Jönnek a vadak!

Amerikai vígjáték 2 felvonásban.

Előadások délután 3 órától kezdve. — Gyermekek csak az első előadásra érve-
ngesek.

Iskolai értesítők.

(Saját tudósítónktól.) A harmadik kerületi állami polgári fiúiskola értesítőjében Klucsik István helyettes-igazgató tömören számol be a második háborús tanév eseményeiről. A jelentés szerint a beiratkozásra jelentkező tanulók száma oly nagy volt, hogy helyiség hiánya miatt több tanulót el kellett utasítani. Ez az évről-évre ismétlődő anomália halaszthatatlan szükségképpen teszi a harmadik polgári fiúiskola felállítását. Határozottan pedagógiai és egészségügyi érdekebe ütközik az osztályok zsúfoltsága. Például a negyedik osztályban, ahonnan a tanulók más, magasabbfokú intézetbe lépnek, a tanulmányi eredményt tekintve igen kockázatos 62 tanulót összeszorítani. Az egész év folyamán 457 tanuló iratkozott be. Az elmúlt tanévben is sok nehézséget okozott a vonaton bejáró tanulók helyzete, akik közül többen már a reggeli órákban voltak kénytelenek beutazni, hogy a délutáni előadásokon megjelenhessenek. Dr. Orkonvi Ede kuriai bírónak, a fiatakoruak hatósága vezetőjének jóindulatából sikerült a tanulókat a fiatakoruak foglalkoztató telepén elhelyezni és ingyen ellátásban részesíteni.

Mindezek mellett a tanítás — nem tekintve a tantestületben több ízben történt változásokat — az egész év folyamán zavartalanul ment végbe. A tantervben előírt tananyag, mint az értesítő közli, az összes osztályokban elvégeztetett. A tanári testület tagjai közül katonai szolgálatot teljesítettek: Baross Péter, Csefkó Gyula, Girth Győző, Muzsnai Dénes és Osztrovszky József, akit hősiességéért a II. osztályu ezüst vítezségi éremmel tüntettek ki. Muth Béla 1916 január 15-ikén szabadságot tartott és újból megkezdte működését. A hadbavonult tanárokat a helybeli polgári leányiskolák tanárnői helyettesítették. A tanárihiány miatt Baranyai Gyula igazgatónak, miniszteri iskolalátogatónak is vállalnia kellett néhány tantárgy tanítását.

A tanulók előmenetele és magaviselete a statisztikai kimutatások szerint megfelelő volt. Az ifjúság az elmúlt iskolai évben is hazafias lelkesedéssel buzgólkodott a hadikölcsönjegyzés és hadijótékonyosság terén. A hadikölcsönökre 3487.60 koronát jegyeztek és jótékony célokra 488.06 koronát adományoztak. A hadbavonult katonák családjainak segélyezésére a tantestület 395 koronát juttatott. A tanári testület tagjainak társadalmi és irodalmi tevékenysége is számottevő volt.

A jövő iskolai évben a beiratások szeptember 1—4-ikéig tartanak az iskola helyiségében. Az első két napon szegedi illetőségű tanulók iratnak be, de az első osztályba iratkozók mind a négy beiratási napon jelentkezhetnek. A javítóvizsgálatok augusztus 31-ikén délelőtt a III—IV. és szeptember 1-én délután az I—II. osztályu tanulók részére tartanak meg, de a javítóvizsgálatért legkésőbb augusztus 15-éig folyamodni kell az igazgatósághoz. Magántanulók decemberben és júniusban tehetnek vizsgálatot. A tantervkülönbözeti vizsgálat az iskolai év elején, a tanítás megkezdése előtt teendő le. A vizsgálatra előzőleg jelentkezni kell az igazgatóságnál. A tanítást szeptember ötödikén kezdik meg.

Védjegy.

Harcféren levő szeretetteinknek küldjünk

MODIANO-CLUBSPECIALITÉ

hüvellyel készített cigarettákat, hogy lássák, hogy nekik mindenből a legdrágábbat, tehát a legjobbat is, választjuk!

Bratianu az antanthoz akar pártolni.

— A romániai helyzet. —

Bukarest, július 29. A *Dreptatea* jelenti: Miután Konstantin király a vezető politikusokat kihallgatáson fogadta, megjelentek előtte a konzervatív párt vezérei is: Carp és Rosetti volt miniszterelnökök. A két miniszterelnök, — akik a központi hatalmak hívei — kijelentették, hogy eddig minden politikai harctól távol állottak, de most hogy Bratianu elhatározta, hogy más külpolitikát folytat, akcióba fognak lépni. Kérték a királyt, hogy az összes pártok vezetőit koronatanácsra hívja össze, nehogy Bratianu egyedül határozzon.

Német csapatok utban

Románia felé.

Berlin, július 29. A *Berliner Tageblatt* jelenti: Románia most éli sorsdöntő óráit. Bár nem valószínű a háború eddigi tapasztalatai alapján, hogy az ellenség időleges sikerei befolyásolják Romániát és elcsúsztatják a dolgát, mégis lehetséges, hogy Románia tényleg az antant barátja. A döntésre való elhatározás bármilyen irányban is valószínűleg csak hosszabb idő múltán történik. Mindenesetre figyelmeztetjük Románát, ne gondoljon az Olaszországgal hasonló lehetőségre, hogy Németország nem üzent hadat Olaszországnak. Szolidárisak vagyunk az osztrák-magyar monarchiával, amint voltunk a Szerbia elleni hadjáratban és a Görögországgal szemben tanúsított magatartásban. Németország teljes erejével a monarchia oldalán van, amit bizonyít az is, hogy német csapatok utban vannak az erdélyi román határ felé. Ez föltétlenül eloszlat minden kétséget Németországnak Romániával szemben követendő magatartása felől.

Augusztus 14-ikig meglesz a döntés.

Bukarest, július 29. Végleges döntésre román kormány az antant részéről nem kapott határidőt. Bratianu kijelentette bizalmasai körében, hogy legkésőbb augusztus 14-ig dönteni fog. A román kormány most is keres valamilyen módot, hogy időt nyerjen a harctéri helyzet még kedvezőbb alakulásáig. Olyan katonai és diplomáciai megoldásra törekednek, amely az antant érdekeit elcsúsztatja anélkül, hogy a központi hatalmak azt kifogásolhatnák.

Románia állásfoglalása az orosz harctéri helyzettől függ.

Frankfurt, július 29. A *Frankfurter Zeitung* jelenti: A Romániából érkező hangulatjelentések az utóbbi napokban erősen ellentmondanak egymásnak. Azt beszélik, hogy Bratianu miniszterelnök egyszer úgy nyilatkozott, hogy az ő politikájának barometere az osztrák-magyar—orosz front harctéri helyzete. Ennek a vezető államférfiúnak politikáját ez a mondás csakugyan helyesen jellemzi és aki ezekben a kritikus napokban a romániai politika alakulását megfigyelni igyekszik, az jól teszi, ha a hadihelyzetet különösen a keleti harctéri helyzet eseményeit figyeli meg és természetesen mindazt,

ami közvetve vagy közvetlenül erre a harctéri helyzetre befolyással lehet.

A román katonai attasét nem engedték be Bulgáriába.

Gent, július 29. A *Matin*-nak jelenti Bukarestből: A szófiai román katonai attasét, Tenescot, aki a minap állomáshelyére akart utazni, nem engedték bolgár területre, bár minden formalitásnak eleget tett. Viszsa kellett térnie Bukarestbe, ahol jelentést tett a dologról.

A Balkán Németország éléstára.

Bern, július 29. A *Stampa* párisi tudósítója jelenti, hogy Georges Leygues, a kamara külügyi bizottságának tagja rámutatott arra, hogy Németország számára mérhetetlen előny, hogy a Balkánnal és Kiszáziával helyreállíthatta összeköttetését.

— Ezekről a területekről Németország óriási mennyiségű gabonát és szarvasmarhát szerez be. Amíg Németország előtt nyitva van a Balkán és rendelkezik a vasutal és a Dunával, addig csak illúzió a blokád.

Orosz hajóflotta-különítmény román vizeken.

Bukarest, július 29. Szulinából jelenti, hogy nagyobb orosz hajóflotta-különítmény a Duna torkolata közelében cirkál. Bukarestben nem tudják, hogy a különítmény mögött nem rejlenek-e szállítógőzösök, amelyek Bulgáriában akarnak csapatokat partra tenni. Reniben nagyon élénk katonai élet van.

200.000 főnyi orosz katonaság a román határon.

Bukarest, július 29. A *Seara* jelenti, hogy az oroszok újabb csapatokat hoztak a román határra. Az orosz örök szerint legalább 200.000 főnyi csapatot vontak itt össze és állítólag maga Ruszkij tábornok fog ezen csapatok élére állani, hogy az expedíciós sereg céljait sikeresen megoldhassa.

Török hivatalos jelentés.

A M. T. I. jelenti Konstantinápolyból: A főhadiszállás közli július 28-án:

Irak-front: Felakieh szakaszában semmiféle hadműveletek nem voltak.

Eufrat-szakasz: Kornánál csapataink néhány élelmiszerszállító ellenséges hajót zsákmányoltak és ez alkalommal kilenc angol megölték és négyet megsebesítettek.

Pertzsza-front: Ujabb jelentés nem érkezett.

Kaukázus-front: A jobbszárnyon az ellenség ágyutüz és puskatüzelés után több földértő osztagot küldött előre, melyek lövésszárkainkhoz közeledni igyekeztek. Az ellenséget mindenütt tüzelésünkkel visszakergettük. Egy ellenséges lovasosoztagot ágyutink heves tüzeléssel szintén megfutamtottak. A centrumban és a balszárnyon semmi jelentős esemény.

Július 16-ikán egy angol repülőgép, amely egy angol hajóról szállott fel és amelyet francia torpedónaszádok támogat-

re. Néhány gyermek és egy asszony megsebesült.

Egyiptomi front: Kátea környékén a járőrharcok reánk kedvezően folynak. Tak, bombákat dobott Haiffára és környékére.

Szegedi tisztviselők

közös konyhája.

— A szervező-bizottság alakuló értekezletet hív egybe. —

(Saját tudósítónktól.) A szegedi tisztviselők körében, mint már jelentettük, mozgalom indult meg egy közös konyha felállítása érdekében. Miután a mostani súlyos megélhetési viszonyok között alig kínálkozik megfelelőbb mód arra, hogy a tisztviselők a háborús drágaság ellen védekezzenek, az eszmé mindjobban tért hódít és a közelebbi időben a megvalósulás stádiumába lép. Értesülésünk szerint dr. Somogyi Szilveszter polgármester nagy érdeklődéssel kíséri az akciót és kilátásba helyezte, hogy a város a maga részéről támogatni fogja a mozgalmat, mert a hatóságnak is érdeke, hogy a tisztviselők megélhetési gondjai enyhüljenek. A közös konyha részére a Stefánia-kioszk helyiségeit, mint közöltük, díjtalanul engedi át a város és a hatóság gondoskodik arról is, hogy a közös konyha számára a szükségleteket — kellő anyagi garancia, illetőleg készpénzfizetés mellett — beszeresse.

A szervező-bizottság szombaton délután a kaszinóban gyűlést tartott, amelyen megbeszélték a közelebbi teendőket. A szervező-bizottság tagjai örömmel számoltak be arról, hogy az akció a tisztviselők körében kedvező fogadtatásra talált és elérkezettnek látják az időt arra, hogy az előkészítő munkálatok befejezése után értekezletet hívjanak egybe, amelyen a közös konyha létesítésének terveit előterjesszék és elfogadásra ajánlják.

Az eddigi kombinációk szerint a közös konyha ellátásában csak tisztviselők részesülnek, akik nemcsak a közös konyha helyiségében étkezhetnének, hanem az ételleket a később megállapítandó díj lefizetése ellenében házhoz is szállíthatnák. Szó van arról is, hogy a tisztviselők a közös konyha révén élelmiszerekhez juthassanak, ha erre való igényüket az intéző-bizottságnak bejelentik.

A közös konyhának természetesen első sorban az ad létjogosultságot, hogy olcsó és jó ellátásban tudja részesíteni a tisztviselőket. Mind a két föltételt garantálja az, hogy a közös konyha nem üzleti haszonra dolgozik, a helyiségiért nem kell fizetnie, az anyagokhoz a hatóság útján beszerzési áron jut és hogy az ételek elkészítésére a közös konyha ellátásában részesülő uriaszonyok vállalkoznának, akik fölváltva végeznék a közös konyha körüli teendőket. Ezek azonban már oly részletkérdések, amelyek csak akkor nyerhetnek végleges megoldást, ha a közös konyha felállítása a kellő számú jelentkezések folytán biztosítható lesz.

Nagyon kíváncsi, hogy a szervező-bizottság útján összehívandó alakuló értekezleten a tisztviselők impozáns számban jelenjenek meg, hogy a közös konyha létesítésének szükségességét demonstrálják.

A sürgöny a belügyminiszterhez.

Oholnoky tanár urnak egy nyilatkozata jelent meg a *Délmagyarország* szombati számában. A tanár ur első és legfőbb célja a nyilatkozat szerint az volt, hogy a felekezetieskedés vádját az „állami tisztviselőkről” elhárítsa és ezért jelentkezék annak a sürgönynek szerzőjeként, amely a kenyérinség miatt ment a belügyminiszterhez és amelyet — a legjobb esetben — kétértelmű tartalma miatt kritikában részesítettünk. Az állami tisztviselők védelme érdekében igazán kár volt jelentkezni, mert 1. a tisztviselő érdekeknek — talán tudja tanár ur is, — mi szoktunk védelmére kelni mások támadásaival, méltánytalanságaival szemben, 2. nem irtunk ezzel az esettel kapcsolatban *tisztviselőkről*, hanem csak *egy* tisztviselőről. Így a tanár ur kedvéért, aki megkért, *hogy a nevét ne hozzam nyilvánosságra*. Amilyen készséggel tettem ezt meg neki, olyan szívesen ismerem el, hogy helyesen cselekedett, a mikor ígéretem alól feloldott és jelentkezett. Egyéb indokait nem ismerem, amiket mond, elhiszem, de a mi szerkesztési módszerünkre fogadja el jellemzésként, hogy nevét kérésére azért nem hoztuk nyilvánosságra, mert mi *elvi* harcot folytatunk. Nekünk mellékes, hogy ki írta a sürgönyt, az a fontos, amit írt. Egy állami tisztviselő stílusáért, meggyőződéséért és tetteiért pedig ép oly kevésbé lehet felelősségre vonni *valamennyit*, mint ahogy legalább is elsietett dolog minden kereskedőt csalónak bélyegezni, mert egy csal.

Kissé rapszodikusán mondja el, tanár ur, azt, hogy miként jutottam én a sürgöny birtokába. Azt hiszem, prózai dolgokat mégis jobb prózában elmondani, azért engedje meg nekem, hogy azt a néhány percet én is emlékezetembe idézzem. Egészen úgy történt, amint mondani méltóztatik, hazug ember lennék, ha cáfolni akarnám, de talán kissé részletesebben és tanár ur ép imént említett rapszodikus stílusa miatt ezeken a részleteken átsiklik.

Én a polgármesteri iktatóban álltam, a mikor tanár ur — úgy láttam, kissé ideges volt — az előszobába bejött. Alig egy-két perc múlva odajön hozzám és azt mondja:

— Szép kis dolgok ezek. Nem tudok kenyeret kapni. Most voltam a főkapitány urnál, akinek megmondtam, hogy sürgönyzők a belügyminiszterhez, ha nem adnak kenyeret. A főkapitány azt mondta, ő nem adhat, forduljak a polgármester urhoz. Somogyinak most bejelentem, hogy ezt a sürgönyt elküldöm.

— Szabad azt a sürgönyt, — mondtam én.

Erre tanár ur átadta a sürgönyt és elindult az ideges emberek közismert szobasétájára. De egy-két lépés után nálam tért meg és magyarázatokkal szolgált az egyik szóról, — méltóztatik tudni, melyikről — a melyet akkor még nem is olvastam. A magyarázat — igaz — megnyugtató volt s én az adott kellemetlen helyzetben megértettem, hogy szolgált vele, mielőtt én a sürgönyt átvashattam.

— Ugy-e bár, egészen úgy mondtam el a sürgöny átvételének, vagy ha úgy jobban tetszik, megszerzésének történetét, mint ön. Tessék csak összehasonlítani tenni. Az enyém mégis más. Csak azért, mert részletesebb. Az egyik költemény, a másik próza. De mások — ha megengedi — a következtetéseim. Én nem tudtam, hogy a tanár ur mi járatban van. Tanár ur jött hozzám és mondta el baját. Tanár ur nagyon jól tudta, hogy én ki vagyok, mi a foglalkozásom. Valószínűleg nem apai minőségemben fordult hozzám, nem méltóztatik tehát logikusnak találni, hogy azzal, hogy az esetet elmondta, a sürgönyt már fel is ajánlta? Hiszen a tanár ur azt akarta, hogy a dolog — már a liszt része — nyilván-

nosságra kerüljön. Hogy az eset — ismét a liszt — kellő méltánylásban részesüljön. Ha hibáztam, csak azzal hibáztam, hogy elbeszélése után nem vártam két percig. Egészen bizonyos, hogy akkor ön ajánlta volna fel a sürgönyt. És akkor még formailag sem állhatna meg az az álitása, hogy én kértem. Azt igazán nem tudom, mit méltóztatik az alatt érteni, hogy „bizalmasan” kértem. Édes istenem, az a sürgöny nem egy hadseregparancs volt, és én nem vagyok egy kíváncsi alantas. A nevét bizalmasan kezeltem. Tisztázzuk a polgármester ur szerepét is. Tanár ur azt kérte, hogy a sürgönyt le ne közöljem, ha fel nem adja, az pedig a polgármester urnál dől el, hogy feladja-e vagy sem. A polgármester urtól kijövet azt méltóztatott mondani: lehet közölni. Valószínű, hogy az az ur is, aki lisztmizériánk méreteit legjobban ismeri, helyeselte azt, ha a polgárság panaszaival közvetlenül a belügyminiszterhez is fordul, mert ettől esetleg a polgárság javára helyzete megkönnyebbülést várja. De — én legalább úgy gondolom — ezt helyeselte és nem azt, amit szintén helyeseltetni kíván vele. Azt talán észre sem vette, amit tőle senki sem vehet rossz néven, nagyon elfoglalt ember.

Lojális voltam, kommentár nélkül közöltem az ön sorait, nézze el nekem, ha 24 órával azután magam is szót kértem. Igyekezzünk mind a ketten kiengesztelni a nyilvánosságot, mert mi — most már megvalósíthatjuk — schvarekünsztlereskedtünk. Ma már úgy tudom, egy véleményen vagyunk, a félreértést, — amint mondani méltóztatott, — az a végzetes tévedés támasztotta, hogy egy két szó a tollában maradt. Tegnap azt is mondta nekem tanár ur: hiszen azt a tanítót el kell csapni, aki felekezetieskedik. Én is azt mondom. Fogjunk tehát kezét. Menjünk egymást mellett karonfogva, szeretettel. Lászon a szegedi társadalom harc helyett, a melyre kilátás nyílt, békét, megértést, testvériséget, türelmet és szabadelvűséget. Ezek a legszebb emberi, tehát a legszebb tanítói és ujságírói erények közül valók is.

Pásztor József.

Beszélgessünk.

*

A fahonvéd: Miért olyan lecsüggesztett fővel, jó uram? Ugy jár, mintha keresne valamit.

Én: A magamfajta ember mindig keres, de nem igen talál. Hol az álmot, hol a régi, jó időket, amikor még boldogság lakott ezen a boldogtalan földön.

A fahonvéd: Az álmok is eltűnnek, mint az ifjúság csudaszép évei és a boldogság nyomában rendszerint a boldogtalanság jár.

Én: Az a vigasztaló, hogy talán lesz még szőlő, lágy kenyér.

A fahonvéd: Lenni tán lesz, csak bajos kívánni az időt.

Én: nem kell busulni, ha szőlőt nem is, de kenyeret majd ad a zsidó.

A fahonvéd: Ugy is mondhatnánk: majd ad a felebarátunk. Hagyjunk már fel a felekezeti megkülönböztetéssel. Ne rágjuk, rugjuk, sőt öljük egymást a fronton innen is, amikor tuln elegen pusztulnak el az öldöklés következtében.

Én: A mai kornak a pusztítás a jelszava. Hogy is mondta a költő? „Pusztulunk, veszünk, mint oldott kéve széthull nemzetünk.”

A fahonvéd: Csak a férgese hulljon és mindazok, akik nem szolgálják a mai nehéz időket.

Én: A férges gyümölcs is lehull, de nem pusztul el a földön, a fák alatt, hanem asztalra kerül, de csak olyan asztalra, melynek a tulajdonosa még a férges gyümölcsöt is megfizetni tudja.

A fahonvéd: Annyi bizonyos, megnehezedett az idők járása felettünk.

Én: A kofaké most a világ. Hej, ha most itt járna közöttünk a *Krikkay* bácsi, a „világszelem”, bizonyosan azt írná, hogy kofának születni nagy és szép gondolat.

A fahonvéd: Kofát feleségül venni, az se utolsó gondolat. Kofa feleség mellett az ember élélhet minden gond nélkül, holtig. A kofák jövedelme a legkiadósabb hozomány.

Én: Hogy a szó mellett maradjunk, bizony kofa kell ahhoz, az árakat így felverni.

A fahonvéd: Az árusítókat kellene már verni, de nyilvánosan, hogy ne merjenek már merni.

Én: Nem az a baj, hogy ők mernek, de az, hogy az illetékes tényezők nem mernek ellenük semmit sem tenni.

A fahonvéd: Arra gondoltam, hogy nem ártana, ha egy pár szöveget, amit nekem szántak, azokba vernék, akik a mérhetetlen drágaságot előidézik.

Én: Kár volna a szögért, mert annak az árát is fölvernék.

A fahonvéd: Kár haszonnal jár. (Elhallgat, majd egy kis szünet után folytatva.) Hallom, hogy maga is jár, még pedig a strandra. Milyen ott a világ?

Én: Félig ruhátlan. Ami mutattható, azt látni lehet, de nagy szépségek nem igen tárnulnak a szemlélő elé. Süttetik a napon magukat az emberek.

A fahonvéd: Az egyik lesül, a másik felsül. Ki micsodás, ugy-e?

Én: Nem is a sülés a fontos, hanem a főzés. Tyuk mindig akad, nem úgy, mint Mátyás király idejében, amikor az volt a kívánság, hogy vasárnapra kerüljön tyuk a fazekakba.

A fahonvéd: Most több a tyuk, mint a fazék. És meglássa, mindig több lesz és főzni sem kell, megfőlnek maguktól.

Én: Erről lehet majd látványos moziképet csinálni. Ezerkétszáz méterest és humorost.

A fahonvéd: Az ám, ni a moziképről jut az eszembe, hogy a Korzó-mozi jótéknyecélu előadásokat rendez a szegedi rokkant katonák javára.

Én: Emberséges cselekedet lesz ez. Aki-ben egy kis érzés van, magyar sziv dobog, az ott lesz ezeken az előadásokon.

A fahonvéd: Magam is ott leszek. Hanem az operett-király produkeiójára már nem voltam kíváncsi. Ugyan melyik volt: a Petár, vagy a Nikita?

Én: Egyik sem, hanem egy másik Király, akinek sokkal több a koronája, mint a a hangja és akinek egy passziója van: mulat a hangjával. Ez is kultúra.

A fahonvéd: A kultúra-rendelőben, halom, megint hecc van. Az illen hecceket is zárt ajtók mögött kellene elintézni, mint a színügyi hecceket.

Én: Zárt ajtón keresztül is meglátni a törekvéseket és monokli sem kell hozzá.

A fahonvéd: A képek, a szobrok szemléléséhez azonban nem rossz a gukk, a gukk, a gukker...

Én: A kultur-gukker, mint hajdanán jó Mórész Paja írta...

Üres hordók

(olajos, petróleumos)

eladók

Várnay L. Szeged,

Kárász-utca 9.

HIRES

0000

Szükségpénzek.

A háboru alatt már több ízben tett a kormány intézkedést az iránt, hogy a község ne dugja el az aprópénzt, de bizony ezek a felhívások rendre sikertelenek maradtak, úgy, hogy az aprópénzszükséglet kielégítésére vas 20 és 10 filléresnek kerülnek forgalomba augusztus 1-én.

A szükségpénz nem ujdonság, aki csak kevéssé foglalkozott a pénztannal (numizmatikával), az tudni fogja, hogy már az ókorban is verettek államok és fejedelmek szükségpénzeket. Aki *Flaubert* Salambóját olvasta, az emlékezhet, hogy a karthágóiak a barbár zsoldosokat bőrlemezekkel akarták kifizetni, amiket szükségpénz gyanánt hoztak forgalomba.

A mostani háboru is félelemmel töltötte el a lakosságot, s az a köznép, amely amugy is idegenkedik a papirospénztől, most érepenzben kezdte dugdosni vagyonkáját. Sokan pedig a rézgálic hiánya folytán 1 és 2 filléresből készített oldattal permetezték szőlőjüket. További oka az aprópénzhiánynak az is, hogy a katonai legénységi zsoldfizetések állandóan nagymennyiségű aprópénzt vonnak ki a közforgalomból. Nem éppen utolsó oka az aprópénz hiánynak az sem, hogy az ellenségtől elfoglalt területek lakosságához is sok aprópénz elvándorol, most hiszen a győző országok lakosai a győzött államok pénzeit devalválják és sokszor még fémtartalmuk értékét sem akarják érte adni. Persze vannak még más okai is az aprópénzhiánynak, de ezek a legfőbb és állandó okok, amelyek majd minden egyes háboru alkalmával visszatérnek. Éppen ezért már az ókori népek is belátták azt, hogy az aprópénzhiányon csak szükségpénzzel tudnak segíteni.

A szükségpénz anyaga változó. Az ókor-

ban, amikor az aranypénz járta, még az ezüstműből vert érmeket is szükségpénznek tartották. Később azonban, már az ezüstpénzek rendszeres forgalmában a rézpénz lett a szükségpénz. Később pedig ólomból, vagy az ólom és cín vegyületeiből, vasból vertek pénzt, vagy pedig papirospénzt bocsájtottak forgalomba. Azonban a szükségpénzeknek nemcsak az anyaga, hanem a kivitele is silányabb, mint a forgalomban levő pénzeké. Ennek természetes oka a szükség enyhítésén való sietséglben rejlik. A préseléshez szükséges véseteket (stanénikat) nincs idő gondosan kidolgozni; a veretés alá kerülő fémlamezeket nem tudják kiművelni. A középkorban sokszor előfordult, hogy a szükségpénzeket a fémlamezekből ollóval nyírták ki sokszögletű ábrákba. Ez a forma a csegely, vagy németül *Klippe*. A nagy sietség folytán sokszor a szükségpénzeknek csak egyik oldalán alkalmaztak veretet. Ezt a fajtát hívják lemezpénzeknek vagy latinul brakteat-nak. Ugyanazok a körülmények, amik a fém-szükségpénzek előállításánál a kivitel rovására értek, a papiros-szükségpénzeknél is fennállanak. Rossz papirosanyagból rossz véset (klisé), vagy kőrajz (litografia) éktelenkedik.

Ezek a szükségpénzek épp úgy kerülnek forgalomba, mint a többi pénzek, sokszor nem is tudják, hogy a kibocsájtott pénz numizmatikai különlegesség.

Az Árpád-házi és a vegyesházi királyaink alatt ezüst pénzeket vertek, a tatárjárás alatt azonban megjelent az első magyar rézpénz, melyen Béla király látszik az ifjú királlyal: Istvánnal. Dacára, hogy a pénz bizanti stílusú, igen kezdetleges, még a betűi is egészen kuszáltak. V. László királyunk uralkodása alatti pénzekről a szakkönyvek, mint forgalmi pénzekről emlékeznek meg, gyűjteményekben azonban van egy példány rézpénz, melyet minden valószínűség szerint szükségpénz gyanánt hozhattak forgalomba, mert a szakkönyvek szerint V.

László (postumi) rézből nem veretett. Hoszsú ideig nem találkozunk a magyar érmészetben szükségpénzekkel, de később pestiek, várostromok idejében, különösen a felsőmagyarországi és erdélyi városok bocsájtottak ki oly szükségpénzeket, melyeknek latin feliratából is kitűnt, hogy csak szükségből (ex necessitate) bocsájtották forgalomba. II. Rákóczi Ferenc libertas-ait mindenki ismeri. Ezek is csak szükségpénzek voltak. Szükségpénznek kell tekintenünk az I. Ferenc uralkodása alatt kibocsájtott 30 és 15 krajcáros pénzeket, melyeket a devalvációkor hoztak forgalomba. Az első magyar szükségpénzt Kossuth Lajos készítette Amerikában és Angliában. Sokan a többi u. n. Kossuth-bankót is szükségpénzeknek tartják. 1849. óta csak egyszer volt szerencsénk még szükségpénzhez. Az öregek biztosan emlékezni fognak még a régi papiros 10 krajcárosra, melyet az aprópénz hiányában még szétvagdalva is forgalomba hoztak, akár a mostani papír két koronás szükségpénzünket, — addig, ameddig érelyesen meg nem gátolták a további pénzszonkítást.

Nem nagy örömmel üdvözölhetjük az új vasból készült szükségpénzeket, habár enyhítenek az aprópénzhiánynon. Minthogy a háboru alatt vert szükségpénzeket a béke beálltával beszedi az állam, azt hiszem mindenki azzal az óhajjal veszi kezébe, — bár már beváltanak!

Dr. Lugosi Döme.

— Részletek a miniszterelnököknek a fronton való látogatásáról. Besztercérlől jelentik

gróf Tisza István miniszterelnök minapi utazásáról még a következőket: Körösmezőn Nyegre László kormánybiztos fogadta a miniszterelnököt, aki tovább utazott Kirlibabára. Itt Máramaros kormánybiztosa gróf Bethlen Balázs fogadta gróf Tiszát, aki az éjszakát Kirlibabán töltötte és korán reggel kíséretével a frontra ment. Az állások kö-

Augusztus.

Irigyeltem őket. Vendégük voltam; az irántuk való rokon szeretetem mindig erős volt, mind a kettőjüket nagyrabecsültem és bámultam; mégis irigyeltem őket. Keserű, dühös, haragos irigység kelt fel a szivemben ellenük. Olyan szépek voltak, olyan erősek, olyan okosak. Amikor ebéd után és vacsora után szivarfüstben beszélgetni kezdtek és amikor apróságokról, semmiségekről, mindennapi doresegekről síklott vitára a beszélgetés: egyszerre két lángelme villogott előttem. Ugy éreztem ilyenkor, hogy egyszerre a földre zökkenek, tehetetlen voltam és sírni tudtam volna dühömben, hogy ezek ketten mért szökkennek el mellettem könnyedén és miért pattannak egyszerre — ebéd után, szivarfüst mellett, az elme renyheségének az órájában — olyan vidékekre, ahová én a legéberebb akaratral és megfeszített elmeerővel se tudom követni őket. Apor János, az apa ekkor ötvenöt éves volt. Kálmán, a fia harminc. Az apa ekkor mondott le a miniszterségről: úgy rugta el magát, mint ahogy egy megunt csizmát rug le az ember a lábáról. Kálmán ekkortájt írta meg a matematikai munkáját, amely úgy elragadta a németeket. És ezt is úgy csinálta, mint az apja mindent csinált: könnyedén, elegánsan, megerőltetés nélkül. És hasonlítottak egymásra. Szépek voltak. Erősek. Szálasak. Gazdagok, gazdagok... nagyon irigyeltem őket.

Néha dühödten kiáltottam magamban:

— Miért nem vagyok én is ilyen? Hiszen az én vérem az ő véruk. Én is Apor vagyok. A nagyapánk közös. Miért kell nekem vándorogni, mikor ezek repülni tudnak? Miért kell nekem keservesen tanulni, dolgozni, találni, verekedni minden lépésért, amelyet előretehetek? ... És miért vagyok szegény, amikor ők gazdagok?

Majdnem meggyűlöltem az anyámat és a nagyanyámat. Az ő véruk, a csendes, lomha, polgári vér, az rontotta meg az Apor-vért bennem. Azért vagyok én lassu gondolkodású, hízásra hajló, rövidorru, barna és a legsiralmasabban középtermetű, amíg ezek villogó gondolkodásuak, karesuak, magasak, remegően finom orruak és szókék, szókék...

... Lassan hozzászóltam a felsőségükhöz, a magasabbrendűségükhöz. Belenyugodtam. És akkor azután jól éreztem magamat náluk. A kertjük, az egész nagy birtokuk szép volt és a házuk fejedelmi kényelmű. Olvasgattam, dolgoztam és csendesen, szépen telt a nyár.

Egy pokolian forró augusztusi délután a kertben sétáltam. Az istállók felől égő vörös arccal jött Apor János.

— Mi baj, János bátyám? — kérdeztem tőle.

Remegő torokhangon felelt:

— Kilovagoltam Szaffiánon. A dög makrancos volt. Hazahoztam, az istállóban megkötöttem és addig ütöttem, míg vérben nem fürdött.

Ránéztem. A szeme zavaros volt, a fenekén a düh csillogott és a pupillája szélesre kitágult.

— No, János bátyám...

Elhallgattam. Azt akartam mondani, hogy egy jó lóval nem szabad így bánni, de úgy nézett rám, hogy elhallgattam. Ijedten kérdeztem:

— Valami baja van, János bátyám?

A vékony, fehér ujjával végigsimogatta a homlokát és azt mondta:

— A fejem fáj.

Azután otthagytam. Tudtam, hogy a minisztersége utolsó idejében gyötrelmes fejfájcsei voltak. Az idegessége tette ilyen bőszerűtlen gondoltam és nem törődtem vele.

Másnap délután puskaürranást hallottam a gyümölcsös felől. Arra mentem. Apor János állott ott füstölő puskával a kezében és amikor meglátott, mosolyogva intett egy bokor felé.

— Nézz oda.

Odanéztem. Egy parasztyerek feküdt a bokorban, a combjából ömlött a vér. Egy eszmó alma és körte feküdt mellette; nyilván lopni jött be a szerencsétlen.

— De János bátyám...

— Hallgass. Majd megmutatom én ezeknek a disznóknak.

Kálmán jött oda.

— Nézd, — mondtam neki felháborodva.

Kálmán rögtön megértette a dolgot, vonagatta a vállát, azután megnézte a kapálózó

zött két egyszerű magyar katona hatalmas vadvirág-csokrot nyújtott át a miniszterelnöknek. Gróf Tisza ezután megtekintette a tüzkeresztségen még át nem ment csapatokat, gyakorlatozás közben. A budapesti, bécsi és somogyi katonákhoz lelkesítő beszédet intézett, akik hatalmas éljenzéssel fogadták ezt. A látogatás után a katonai vezetés a miniszterelnök tiszteletére Lajosfalván ebédet adott. A felköszöntőre adott válaszában Tisza bizalmának adott kifejezést az eljövendő események iránt és dicsőreleg nyilatkozott katonáink szelleméről.

— **József főherceg levele egy 46-os hóshöz.** Mindennél ékezebben bizonyítja József főhercegnek a nép egyszerű gyermeke iránt való gondoskodását az a levelezőlap, amelyet öfensége sajátkezűleg írt és intézett Papp Péter József szakaszvezetőhöz, a négy-szeresen kitüntetett 46-os hóshöz. A magas helyről érkezett és magyarul megírt levelezőlapot teljes szövegében itt közöljük:

Megkaptam leveledet vitéz fiam! Hogyne ismernék, hisz négyszer kitüntetett derék altiszttem vagy, kit már az északi harctéren ismertem. Egyben írtam a kórház parancsnokának, hogy ha csak lehet, szállíttasson mielőbb Budapestre. Budapesten felmutatod ezen levelezőlapot és nevemben megkéred a kórházparancsnokot, hogy vitessen haza Szegedre a kórházba. Ha pedig ez nem volna lehetséges, úgy amikor a 46-osokhoz bevonulsz, jelentkezzél nála, s add nekem 14 napi szabadságot. Addig is minden jót kíván Neked vitéz fiam és gondol rád.

Harctér, 916. VII. 13.

József főherceg.

Megható gondoskodás és szeretet sugárzik az utasításokkal is bőven ellátott levelezőlapból, mely József főherceget egyszerű igénytelen szobában álló helyzetben „Plan von Doldero” felírásu térrajz fölé hajolva ábrázolja. Hála telt szívvel köszönte meg a

főherceg jószágát Papp Péter József a 46-osok jószágos atyjának, kinek óhajára itthon, az újszegedi Vörös Kereszt kórházban várja be teljes gyógyulását a hős fiu.

— **A belügyminiszter Marosvásárhelyen.** Marosvásárhelyről jelentik: Sándor János belügyminiszter Marosvásárhelyre érkezett és innen stompai birtokára utazott.

— **Kitüntetés.** A király elrendelte, hogy dr. Szamek Sándor 46. gy. ezredbeli tart. főorvosnak, az ellenséggel szemben vitéz és önfeláldozó magatartásáért a legfelső dicsőreleg elismerés újjalag tudtul adassék.

— **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter kinevezte a vámtisztviselők létszámában Neudert Aurél ellenőrt a szegedi kir. fővámhivatalnál a VIII. fizetési osztályba, főellenőrré.

— **A dán király életveszedelemében.** Kopenhágából jelentik: A király az Aarhus mellett levő Marseillesborg-kastélyból egy kis vitorlášhajón egyedül kirándulást tett és egy szélroham a hajót felborította. A király egy másik csónakon menekült meg. A baleset színhelyére uszó és vitorlázó hajósok a király segítségével partra hozták a csónakot, a király pedig visszatért a kastélyba. A baleset és a vízben való hosszú tartózkodás ellenére a királynak semmi baja sem történt.

— **Fogadalmi ünnep.** Az alsóvárosi p. ébánia átíratot intézett a tanácshoz és tudatta, hogy Szeged felépülésének ünnepén, augusztus ötödikén ünnepélyes szentmisét és bucsut tart. A körmenet félkilencor kezdődik, az ünnepi mise kilenc órakor lesz.

— **Rokkantak hazatérése Oroszországból.** Bécsből táviratozzák: Az Ostbahnhofon tegnap ismét nagyobb szállítmány csererokkant érkezett Oroszországból. Száznegyvenkét katona közül hetven osztrák. Az ünnepélyes fogadtatáson az Ostbahnhofon résztvevő Károly István főherceg és a polgári és katonai hatóságok képviselője. Károly István főherceg valamennyi sebesültet megszólított, szíveshangon érdeklődött egészségi állapotukról. A rokkantak hozzátartozói kimehettek a peronra. A rokkantak majdnem valamennyien jó színben vannak és hangulatuk is jó. *A magyar rokkantakat este hat órakor szállítják tovább.*

— **Árdrágítással vádolt városatyá.** Dr. Temesváry Géza kihágási bíró szombaton Csányi Pál törvényhatósági bizottsági tag és Nagy Ferenc gazdálkodót vonta árdrágítás miatt felelősségre. Azzal vádolják őket, hogy az árpa mázsáját hatvannyolek koronáért árusították, a 32 korona makszimális ár helyett. A vádlottak azzal védekeztek, hogy nem volt eladó árpájuk és csak azért adtak el, mert a feljelentők kérték őket erre. Dr. Temesváry több tanu beidézése céljából a tárgyalást augusztus elsejére halasztotta.

— **Elfogyott az ingyen bab.** A gyorssegély alapból a polgármester babot vásároltatott és azt a szegényebb néposztály között kiosztatta. Tizennégy mázsa bab került teljesen ingyen szétosztásra. Miután a készlet elfogyott, a polgármester a kiosztást beszüntette.

— **Országos vásár lesz vasárnap.** A miniszteri rendelet értelmében, — tekintettel a háborús állapotokra — a nagy nyári vásár az idén elmarad, a vasárnapi országos vásár pedig csak egy napig tart. Vasárnap lesz úgy a kirakodó-, mint az állatvásár.

— **Munka a rokkantaknak.** A polgármesteri hivatal közli: A rokkantügyi hivatal értesítette a város hatóságát, hogy Szeged munkaközvetítő Bizottságánál a munkát kereső rokkant katonák számára munkaközvetítő intézményt létesített, miért is a munkát kereső rokkant katonák munkaközvetítő bizottságánál (Kereskedelmi és Iparkamara épületében) jelentkezhetnek.

— **Harmadikáig zárva marad a gőzfürdő.** A városi gőzfürdő üzemét néhány kisebb javítási munka elvégzése céljából pár napra be kellett szüntetni. A munkák a jövő hét végén elkészülnek, úgy, hogy a fürdő augusztus harmadikán ismét megnyílik.

— **A Ferenc József ösztöndíj körül.** László Gyula főhadnagy segédei Rónay Ákos főhadnagy és dr. Sirsich György közjegyző befejezték a tárgyalásokat dr. Gaál Endre megbízottaival: Balogh Károllyal és Taschler Endrével. A kulturtanácsos segédei kijelentették, hogy az ügyet nem tartják lovas eljárásra alkalmasnak, mert dr. Gaál

parasztfiut és mosolyogni kezdett.

Rettenetes volt ez az augusztus. A forróság csipő tüzkorbácsokkal csapkodta az ember fejét. A lélekzet is nehéz volt és az ember érezte, hogyan vonaglik betegen az agyveleje a hőségtől. Téboalyító, napszúrásos, gyilkos augusztus volt.

Délben együtt ültem Apor Jánossal. Lustán ültünk mind a ketten és hallgattunk. Ekkor bejött a házvezetőnő. Nagy kerülővel, finoman és diszkréten, alázatosan, fontoskodva, szörnyűködve és felháborodva előadta, hogy baj történt a háznál. A Marinak — az egyik szobalánynak — kis lánya született azéjjel. Valami erdészféle járt hozzá kérem alássan....

Az Apor János arca kipirult. Intett az asszonynak, hogy elmehet. Majd ő intézkedik. Mikor egyedül maradtunk, hallgatott.

— Hát mit csinál a leánnyal, János bátyám? — kérdeztem.

Felém fordult. Az arca vörös volt, az orra remegett és rekedten mondotta:

— A kölyköt szétapossuk.

Meghökkenve néztem rá. Tréfára akartam venni a dolgot, azután komolyan akartam emlékeztetni a liberális elveire, de nem tudtam. Újra mondta rekedten és hörgött a torka:

— Szétapossuk.

A szemébe néztem és elállott a szívem verése az irtózáttól. El volt borulva a szeme, de ezt az elborulást egy dühödt, eszeveszett, makacs láng törte át. Nem tudtam megmoz-

dulni a rémülettől; de világosan, határozottan, bizonyosan éreztem, láttam, tudtam, hogy örült. Örjögő. Bolond. Veszedelmes. Dühöngő. Tébolyodott...

Fáztam a rémülettől, jeges volt a testem és vacogott a fogam. Felkeltem. Menekülni akartam. Remegett a lábam és alig tudtam lassu lépésekkel kivonszolni magamat a szobából. Hallottam, amint mögöttem, benn a szobában nagy lépésekkel rohan fel és le Apor János; én vágtattam le a lépcsőn.

Kálmánt kerestem. Egy percre visszariasztott ez az irtózáatos, rut feladat: megmondani a fiunak, hogy az apja megörült. Azt gondoltam, legjobb lenne csomagolnom és rögtön elutaznom. De azt mondtam magamban, hogy ez gyávaság; kötelességem, hogy figyelmeztessem Kálmánt.

A kapuban találkoztam vele. Kimelegetve, nekihevülve jött az izzó napfényben uszó tarlóról. Megállítottam. Haboztam még egy kicsit, de azután megerősítettem a szívemet. Mindenekelőtt, gondoltam, elbeszélem neki a mai esetet.

Nyugodtan, halkan, óvatosan és gyöngéden, hogy kiméljem az érzékenységet, elmondtam neki. Idegesen hallgatta. És amikor odaértem:

— ... az édes apád erre újra azt mondta; a kölyköt szétapossuk...

Akkor Kálmán felém fordult, remegve szorította ökölbe a kezét, reszketett a vékony, finom orr, a szeme elborult és rekedten mondta:

— Igaza van... Szétapossuk... Azt a kölyköt szétapossuk.

A szemébe néztem és újra elállott a szívem verése. A szeme elborult és ez a borulás ugyanaz volt, ami az apja szemét fátyolozta be. És ezen a boruláson egy lobogó, dühödt, makacs láng lobogott át.

A falnak támaszkodtam, hogy össze ne essem; úgy bámultam rá. Hogy hasonlított az apjára...

Megfordult és otthagyt. Az elmém fáradt volt a rémülettől, de tisztán láttam mindent. Az apa még erős volt. A csodálatos kifinomodottság, a tulenyésztettség, a lángelme tenhét elbirta ötvenöt évig. Akkor roppant meg. De a fiu már az ő fia volt. Még kifinomodottabb, még magasabb rendű... Csak harminc évig birta.

És amint remegő testtel a kapuba kapaszkodva állottam és azon törtem megrettent remegő elmémet, mit esináljak, kinek szóljak, milyen orvost hívassak, hová vitessem őket, amint rémült irtózáttal gondoltam el, mi történik, ha ezek itt maradnak együtt és valamikor csak kitör a katasztrófa, egyszerre megindult, reszkető, a szemet könnyekkel elborító hála árasztotta meg a szívemet. Végtelenül nagy, gyöngéd, meleg hála az anyám és a nagyanyám csendes, lomha, polgári vére iránt, amely adta nekem a lassu gondolkozást, a hízásra való hajlandóságot, az egész áldott, csendes, békés és biztos közep-szerűséget.

Biró Lajos.

a hivatali helyiségében tette azt a kijelentést, hogy a szobrot László nem készíthette.

— **Uj rendőrkapitányok.** A szombati közgyűlésen dr. *Cicatricis* Lajos főispán bejelentette, hogy *Gróf* Dezső, *Sas* Lajos és *Lengyel* István rendőrtiszteket a közbiztonság terén tett buzgó szolgálataik elismerésül tiszteletbeli alkapitányokká nevezte ki. A főispán elismerése valóban buzgó és arra érdemes tisztviselőknek jutott.

— **A hadifogolybizottság ülése.** A törvényhatósági munka- és hadifogoly bizottság szombaton délben dr. *Somogyi* Szilveszter polgármester elnöklése alatt ülést tartott. Az ülésen a hadifogolytartó gazdák tették meg jelentéseiket a hadifoglyok munkájáról.

— **Ovoda Kiszegeden.** Jelentettük, hogy a szegedi esendőrkörület 7200 koronás alapítványt tett egy Kiszegeden felállítandó ovoda céljaira. Dr. *Gaál* Endre kulturtanácsos a szombati tanácsülésen mutatta be az alapító-oklevelet. A tanács a bejelentést tudomásul vette és elhatározta, hogy a 7200 koronát a város 50,000 koronás adományához csatolja.

— **Megjött a harctérről a hadifogoly.** Hogy mennyire megbízhatatlanok a hadbavonultakról kapott ugynevezett „közvetlen értesülések” is, mutatja a következő eset. Egy jónévű Rudolf-téri vendéglős már régebbi idő óta teljesít az orosz harctéren vonalbeli szolgálatot. Szorgalmasan küldözgette itthonmaradottjainak a megnyugtató értesítéseket, míg az utóbbi időben egyszerre csak kimaradtak a megnyugvást hozó sorok. Betetőzte az aggodalmaskodást az az értesítés, amelyet a családnak szintén harctéren küzdő jó ismerőse „személyes tapasztalat alapján” közölt velük. A jól értesült levelezőlap elmondja, hogy látta, amint az illető nagy orosz erőktől körülvéve fogságba esett. Már-már bellenyugodott a család a változhatatlannak látszó dologba, midőn a napokban betoppant „az orosz fogságban synylődő” és mosolyogva olvasta a róla szóló megbízható értesítést.

— **A szünidei gyermektelep céljaira** ujabban a következők adományoztak: dr. Andrássy Ferenc 20, Menyey Lászlóné 10 korona, Milkó Vilmos és fiai cég a gyermekek játszóterületének felszereléséhez szükséges faanyagot, Eszes Mátyás (Kiskundorozsma) minden nap egy kenyeret, Sándor Lajos szappant. Mely adományokért ezuton is hála köszönetet mond a gyermektelep vezetősége.

— **Az árvaház gabonája.** Dr. *Somogyi* Szilveszter polgármester elrendelte, hogy a városi árvaház és szegényház az egész évre szükséges gabonamennyiséget beszerezze, nehogy ezeknek a városi intézményeknek a közönség részére kiutalt mennyiségből kelljen utalványozni.

— **A Munkaközvetítő Bizottság** értesíti a szülőket, hogy működési körébe felvette a szakszerű kereskedelmi és ipari tanoneközvetítést is. Szülők, akiknek gyermekeik ipari vagy kereskedelmi életpályát kívánnak választani, jelentkezzenek a munkaközvetítő hivatalban vasárnap kivételével naponta 9—10 óráig. A hivatal sulyt helyez arra, hogy minden tanonc egyéniségének, hajlaimainak és testi fejlettségének megfelelő életpályát válasszon. A tanoncokat testi alkalmasságuk tekintetében dr. *Hollós* József városi közkórházi főorvos vizsgálja meg. A Munkaközvetítő Bizottság igyekezni fog felvilágosítani a szülőket arról is, hogy mely foglalkozásokban van tultermelés vagy munkahiány. A bizottság felfogása szerint általában — de különösen a háboru után — a képesített, iparágat tanult munkás megélhetése és jövője sokkal inkább van biztosítva s azok a szülők, akik fejletlen gyer-

KORZÓ-MOZI

TELEFON:
11-85.

Igazgató:
VAS SÁNDOR

TELEFON:
11-85.

Csak ma vasárnap

Szenzációs detektív dráma!

A csontkéz.

Nagy detektív dráma 3 felvonásban.

A dragonyos kisasszony.

Vigjáték 3 felvonásban.

Előadások 3, 5, 7 és 9 órakor.

Rendes helyárak.

mekeiket korán kifutói, szolgálai vagy hasonló munkára adják, a gyermek jövőjét, egészségét, sőt esetleg későbbi boldogulásukat is komolyan veszélyeztetik.

— **Kritika.** A Korzó-mozi nyári helyiségében tegnap lépett fel először *Király* Ernő, akinek a neve mellé odabiggyesztették az operett-király jelzőt és akiről hirül adták, hogy mulat. *Király* Ernő mulat. Ez a hirdetett mulatság nagy közönséget vonzott és *Király* Ernő is, meg a közönség is mulatott... *Király* Ernő nótázott is és tudvalevő, ha ő énekel, akkor széles kézmozdulatokkal kíséri az énekét. Egy kis leány, aki az anyja mellett ült, nézi, egyre nézi, hogy *Király* Ernő mint lóbálja a karját, mind a kettőt és odafordult az anyjához és ártatlan arcával kérdezte:

— Anyukám, miért lóbálja, fogdossa a *Király* bácsi a kezét? Fáj neki...

— **Óriási érdeklődés** mutatkozik a közönség körében a tűzoltók javára a Korzó-moziban augusztus elsején rendezendő művészestély iránt. A műsor valóban elsőrangú. Fellépnek: *Déri Rózsi*, *Pintér Böske*, *Gazdy Átan-ka*, *Rásó Ilona*, *Körmendy Kálmán*, *Szeghő Endre*, *Heltai Jenő*, *Ferenczy Frigyes* és *Korda Sándor*. Színre kerülnek magánszámok és kis szindarabok, a többek közt *Tamás Rezső* szegedi hírlapíró *Szívárvány* című kórházjelenete és egy kabarétréfája, a melynek *Maga akar Szegeden újságíró lenni* a címe. Helyárak: zsölye 3, I. hely 2.40, II. hely 1.60, III. hely 1 korona.

— **Jönnek a vadak** elsőrangú amerikai vigjáték kacagtató bohózatos helyzetekkel és *Az isteni tűz*, a művészetből vett izgalmas, művészi kiállítású dráma lesz vasárnap a Vass-moziban. *Az Urániában* megismétlik a szombaton nagy sikert aratott műsort, a melynek egyes számainál élvezettel nézte a közönség.

URÁNIA

Magy. Tudományos Színház

Vasárnap, július 30-án

Az amerikai kinematográfia legújabb szenzációja!

A hamis tanu.

Bűnügyi dráma 3 felvonásban.

Valódi amerikai téma és izgalmas bonyodalom

Előadások d. u. 5, fél 7 és 9 órakor vasárnap d. u. 3 órától folytatva.

Gyermekjegyek csak az első előadásokra érvényesek.

Írógépszalag—szénpapír és az összes írógép kellékek állandóan raktáron tart és díjmentesen felszereli **Keller Írógépvállalat** Szeged, Széchenyi-tér 8. Telefon 363.

— Nyári tanfolyamok a nyelviskolában német, francia, angol nyelvekből kezdők és haladók, tanulók és felnőttek külön-külön.

Felelős szerkesztő: Pásztor József.

Kiadótulajdonos: Várnay L.

A Royal kávéházban minden este

Batla Kálmán

hirneves szolista. Szeged legkedveltebb zenekara játszik.

Café Restaurant

NEUHOLD

Feketesas-utca 11. sz. Hétválasztó.

Naponta

frissen csapolt

sör. Kifünő borok.

Állandóan izletes Zóna-

reggelik. Minden időben

étkezés.

Naponta zene.

Tisztelettel Neuhold Dezső.

Telefon:
13—16.

Telefon:
13—16.

Tűzifát és kőszén

fűtés, üzem és cséplés célokra teljes vagonrakományokat is azonnal szállít és vidékre továbbít. Tűzifát motorommal háznál is fűrészelek.

Viderker Pál

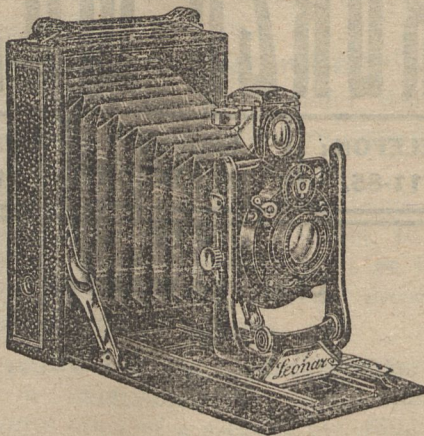
fa- és szén-kereskedő.

Szeged, Honvéd-tér 1. szám.

A Délmagyarország telefonjai

Szerkesztőség 305.
Kiadóhivatal 81.

Fényképészeti gépek.

10—500 koronáig Görr és Zeiss lencsékkel. Nagy raktár mindenféle fényképészeti cikkekben, — eredeti gyári árakban —

Sandberg Henrik optikai intézet
Szeged, Széchenyi-tér 16.

T. vevőimnek jól berendezett sötét kamrát díjtalanul rendelkezésére bocsájtok.

Felhívás!

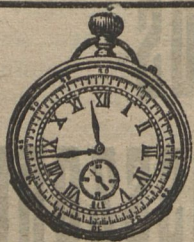
Felkérjük a t. c. vevőközönséget, hogy

pirszén (kokszt)

szükségletét már most irodánkban előjegyeztetni szíveskedjék, hogy módunkban legyen kelendő beosztással a szállításokról gondoskodni.

Bach Jenő és Testvére

a szegedi lékszeszgyári kokszt főelárusítói.

Pápai Dezső

chronometer és műórás

SZEGED,

Iskola-utca 19. szám.

Legjobb minőségű órák állandóan raktáron tartanak.

Elsőrendű javító-műhely.

Órajavítások 2 évi jótállással.

Fényképezőgépek

s az összes fényképészeti cikkek kaphatók a

Segesváry-drogeriában

Kárász-utca 6. Telefon 3-42.

322—1916. végr. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szegedi kir. járásbíró 1916. évi 674/15 számú végzése következtében dr. Kovács Antal ügyvéd csődtömeggondnok által képviselt Gombos Géza közadós csődtömegét képező 2353 korona 54 fillér névértékű 63 tételbe foglalt követelések nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szegedi kir. járásbíró 1916. évi 7776. számú végzése folytán a kir. törvényszék 8-ik számú hivatalos helyiségében leendő eszközésére

1916-ÍK ÉVI AUG. HÓ 8-ÍK NAPJÁNAK DÉLELŐTTI 1/2 9 ÓRÁJA HATÁRIDŐÜL kitűzetik és ahhoz venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett követelések az 1881. évi LX. t.-c. 107., 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén névértéken alul is elfognak adatni.

Szeged, 1916. évi július hó 22-én.

Farkas,

kir. bír. végreh.

Délmagyarország előfizetési ára Szegeden:

egy évre . . . 24.— kor.
fél évre . . . 12.— „
negyed évre . . . 6.— „
egy hónapra . . . 2.— „

Vidéken:

egy évre . . . 28.— kor.
fél évre . . . 14.— „
negyed évre . . . 7.— „

KÖNYVET A HARCTÉRRE!

Az Országos Hadsegélyző Bizottság és a Magyar Szent Korona Országainak Vöröskereszt Egylete könyveket, füzeteket, képes újságokat kér a harctéren levő katonák részére.

A küldemények a Vöröskereszt Szereteadomány-osztályhoz (Budapest V., Lipótkörút 1.) címzendők.

A kir. posta bérmentesen szállítja a csomagot, ha ráírjuk: „Szereteadomány a harctéren levő katonák számára.”

Alkalmi könyvvásár Várnay L. könyvkereskedésében, Szegeden.

||| Az irodalom legnagyobb kincsei rendkívül leszállított áron szerezhetők be. |||

VÁRNAY L.

'DELMAGYARORSZÁG'

politikai napilap
kiadóhivatala.

SZEGED,

Kárász-utca 9. szám.

Telefon: 81.

Csekkszám: 5512.

'DELMAGYARORSZÁG'

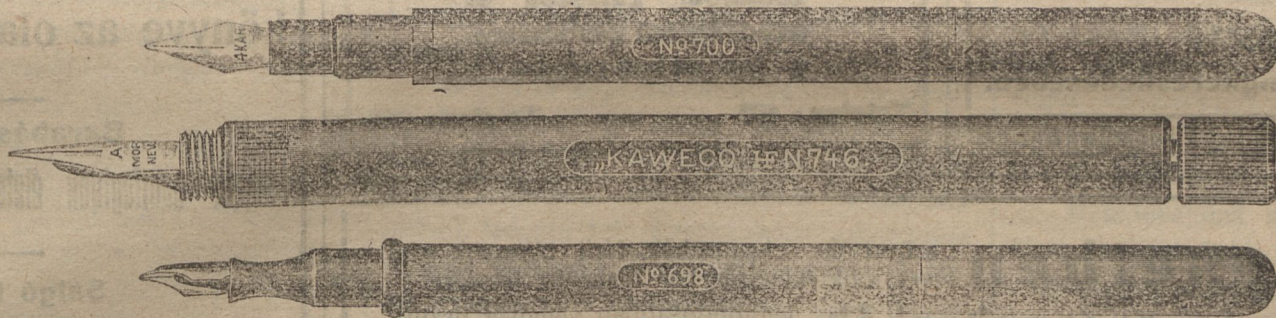
politikai napilap
kiadóhivatala.

Könyvnyomdai műintézete,
könyvkötészet, üzletkönyv-
gyár, vonalzó intézete és
ruggyanta-bélyegző gyára
minden e szakmákba vágó
munkát izléses kivitelben
és szolid árak mellett készít.

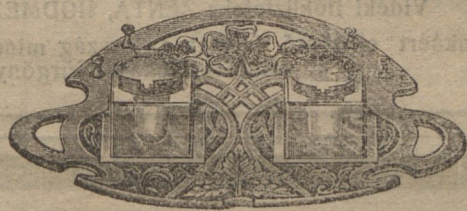
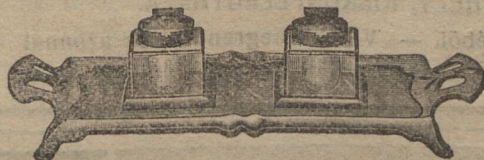
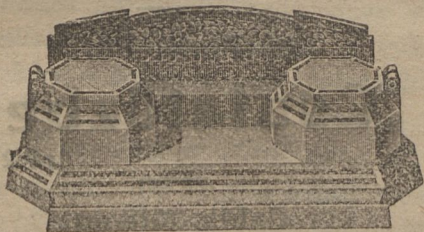
M. kir. csendőrségi,
községi, közigazga-
tási és ügyvédi nyom-
tatványok raktára!!

Könyv-, zenemű-, papir- és
írószer nagykereskedés.
Irodai felszerelési cikkek,
üzleti- és másolókönyvek,
író- és másoló-tenták, toll,
itatós, törölógummi, pecsét-
viasz nagyválasztéka.

Töltött tollszárak 1 koronától 25 koronáig.

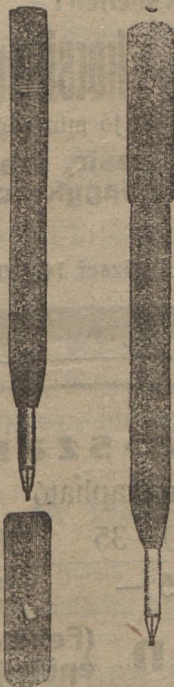
Asztali tintatartók.

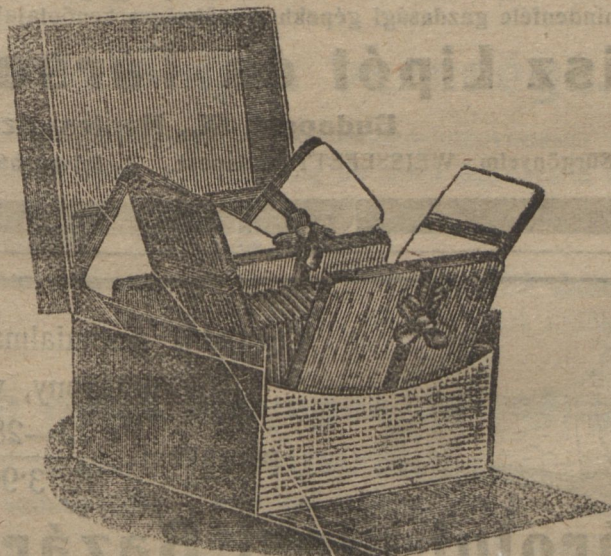
**Levélgűjtő szekrény
plébából, kulcsesal.**

Zsebirónok hegyvédővel.

**Legfinomabb levélpapírok
nagy választékban.**

Szenzációs újdonság!

Lakatos László:

Konstantinovics Konstantin
Ára 80 fillér.

Andrejev Leonid:

Rögeszmék
Ára 40 fillér.

Krúdy Gyula:

PETIT
Ára 60 fillér.

Herczeg Ferenc

A hét sváb

Regény 3 K 50 fill.

Neumann Frigyes:

Középeurópa
Ára 5 korona.

Aage Madelung:

A megbélyegzettek
Regény Ára 5 K 20 fill.

Kapható:

Várnay L. könyvkereskedésében.

Gyomorbajosok di-
eserik a Leinzinger-féle
gyomorcsépp jó hatását,
Uvegje 1 koronáért kap-
ható Leinzinger Gyula,
gyógyszertárában Szeged.

Izzad valamely test-
része? Ugy használja a
dr. Leinzinger-féle kipró-
bált szert. Uvegje 70 fill-
lérért kapható Leinzinger
gyógyszertárában Szeged,
Széchenyi-tér. 250

Hajhullás, hajkorpa
gyorsan elmúlik a Lein-
zinger-féle „China haj-
szesz” által. Ára K 1-50
Kapható Leinzinger Gyula
gyógyszertárában Szeged,
Széchenyi-tér. 250

Hajöszülés ellen
csakis az ártalmatlan Lein-
zinger-féle „Hajrestorer”
használja. Ára 1 K 50 fill.
Kapható Leinzinger Gyula
gyógyszertárában Szeged,
Széchenyi-tér. 250

Legjobb hajfestő az
országosan elismert Lein-
zinger-féle. Ára 3 korona.
Kapható Leinzinger Gyula
gyógyszertárában Szeged,
Széchenyi-tér. 250

Fájós fogára vegyen
mielőbb a híres Leinzin-
ger-féle fogcséppből
üvegje 70 fillérért kap-
ható Leinzinger Gyula
gyógyszertárában Szeged,
Széchenyi-tér. 2500

Az összes harcterek legjobb és legát-
tekinthetőbb térképei legolcsóbb áron

Várnay L.

könyvkereskedésében (Kárász-utca 9.)

Kopny Gyula

Amer-fény világítási- és
jékarbantartási vállalat

Szeged, Kosuth Lajos-szögret 1. szoba

Csillárok, gázlámpák és
mindennemű gázfelszerel-
és kábel cikkek raktára

Telefon: 408.

Telefon: 408.

Gyász esetben

Férfi, női és gyermekruhák

Lucza József

szövet és selyemruhák, férfi öltönyök stb.
soronkívül egészben festetnek feketére.

leggondosabban vegyileg tisztít-
tatnak meglepő olcsó áron

kelmetestű és vegytisztító ipartelepén, Hazlinczy-u. 14. Telefon 1075, Riffa-u.
10. Telefon 994, Gizella-tér 3. Telefon 1055.

Vidéki fióküzletek: ZENTA, HÓDMEZŐVÁSÁRHELY, KISKUNFÉLEGYHÁZA.

Jó munkáért elismerő levelek az ország minden részéből. — Vidéki megrendelések azonnal
elintéztetnek. — Sürgőnycim: LUCZA festő Szeged.

Ajánlunk azonnali szállításra a legutángosabb napiárak mellett:

Gép-, henger- és autólaját, gépsziradékat, kocsikenőcsöt

és mindenféle gazdasági gépekhez szükséges kenőolajakat szavatolt jó minőségben.

Weisz Lipót és Társa disznózsir, szalonna-
és olajnagykereskedők

Budapest, IX., Hentes-utca 17.

Sürgőnycim: WEISSEFETT Budapest.

Interurbán-telefon: József 14—50.

Legújabb szabadalmazott **fa-szandál**
rugékony, vízhatlan kapható

páronként	22—28	30—35	36—42
	K. 3-90	5-—	5-50

Károlyi-utcai Bazár-ban

(Feketesas
épület).

Telefon 14—95.

Irodalmi újdonságok!

Wiczmandy Jenő:

Vörös ördög szabadságon
Ára 3 korona.

Dr. Radó Sámuel:

Jolm Bull és társai
Ára 3 korona.

Dr. Kunos Ignác:

Török nyelvkönyv
Ára 3 K 60 fill.

Böszörményi Zoltán:

A halál elébe
Ára 3 korona.

Pogány József:

A földre szállt pokol
(Az Isonzo epasza.) Ára 3 K 50 fill.

Szederkényi Anna:

Amíg egy asszony eljut odáig
Regény Ára 1 K 90 fill.

Herczeg Géza

könyve az olasz harctérről
Ára 3 korona.

Barabás Béla:

Magyar hadifoglolyok élete orosz és olasz földön
Ára 3 korona.

Salgó Ernő:

Írók ésszindarabok
Ára 3 K 50 fill.

ifj. Pintér Imre:

Csatafűzben
Ára 2 korona.

Babits Mihály:

Recitativ (versek)
Ára 4 korona.

Berta Lajos:

Szerelem (szinmű)
Ára 1 K 40 fill

Kosztolányi Dezső:

Bűbájások
Novellák Ára 3 K 50 fill.

Molnár Jenő:

Muesa a fronton
Ára 2 K 50 fillér.

Kaphatók: **Várnay L.**
könyvkereskedésében SZEGED, Kárász-utca 9.